

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 15 Απριλίου 2011, και ώρα 7.30 μ.μ. στην Αίθουσα του Πολιτιστικού Ιδρύματος «Αρχάγγελος», της Ιεράς Μονής Κύκκου στη Λευκωσία Εκδήλωση παρουσίασης της Συλλεκτικής Έκδοσης: «Ιωάννης Καποδίστριας-Ο Άγιος της Πολιτικής».

Η Εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλυφύρας κ.κ. Νικηφόρου. Η Συλλεκτική Έκδοση πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση 180 χρόνων (1831-2011) από τη δολοφονία του πρώτου Κυβερνήτη της απελευθερωμένης Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια.

Η Συλλεκτική αυτή Έκδοση, στην οικονομική στήριξη της οποίας συνέβαλε ο Πανιερωτάτος Μητροπολίτης μας κ.κ. Νικηφόρος, περιλαμβάνει ένα μέρος από τις εκατοντάδες των σωζομένων και ανέκδοτων κειμένων του Καποδίστρια.

Χαιρετισμό στην Εκδήλωση απηύθυνε ο Πρόεδρος της μη κερδοσκοπικής Εταιρείας «Ελαία» Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Αλετράς.

Ακολούθησε η μεστή νοημάτων και μηνυμάτων ομιλία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη μας σε σχέση με την προσωπικότητα, το έργο και τη διαχρονική συμβολή του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια. Η ομιλία του Πανιερωτάτου έχει ως ακολούθως:

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΥΦΥΡΑΣ κ.κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ – Ο ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ» ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΥΚΚΟΥ «ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ» ΣΤΙΣ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την έκδοση ενός μνημειώδους έργου, ενός τόσο περισπούδαστου και αξιόλογου βιβλίου, που αναφέρεται σε μία μεγάλη μορφή διεθνούς ακτινοβολίας, στον πρώτο μεταβυζαντινό ηγέτη της Ελλάδος, τον Ιωάννη Καποδίστρια, τον «Άγιο της Πολιτικής», όπως εύστοχα τον ονομάζει ο συγγραφέας του έργου αυτού, λόγω της βαθειάς εντιμότητάς του και της πληθωρικής έλληνοχριστοκεντρικής προσωπικότητάς του.

Από βάθους καρδίας χαιρετίζω και συγχαίρω τον διευθύνοντα σύμβουλο της Εταιρείας «ΕΛΑΙΑ» κ. Ιωάννη Κορνιλάκη και τους συνεργάτες του, για την επίμονη, επίπονη και φιλόδοξη αυτή εργασία, τη σημαντικότερη αυτή έκδοση, που περιλαμβάνει διπλωματικές, διοικητικές και προσωπικές επιστολές του Πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδος, του Έθνομάρτυρα Ιωάννη Καποδίστρια. Έκφραζουμε την εγκάρδια ευγνωμοσύνη μας στους εκδότες του παρόντος πονήματος, οι οποίοι μας έδωκαν την ευκαιρία, μέσα από τις επιστολές αυτές να βυθιστούμε στο ιστορικό παρελθόν του έθνους μας και να αντιληφθούμε το μεγαλείο ενός ανθρώπου, που με αυταπάρνηση πολλή, όμοια με την αυταπάρνηση των αποστόλων του Χριστού, αφιέρωσε τη ζωή του στην υπηρεσία του Έλληνικού Έθνους σε κρίσιμους καιρούς, ενός ηγέτη που στεφάνωσε τον όλο βίο του με ξμπρακτη προσφορά του αίματός του, ως θυσία στον βωμό της Πατρίδος, μιας μορφής που είναι για όλους μας ένα εθνικό κεφάλαιο, που πρέπει να μας εμπνέει και να μας καθοδηγεί.

Το έργο του κ. Ιωάννη Κορνιλάκη με τίτλο «Ιωάννης Καποδίστριας - Ο Άγιος της Πολιτικής» και με υπότιτλο «τό χθές και τό σήμερα με βάση τις ανέκδοτες επιστολές του», έχει πολλαπλή αξία. Πρώτο, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας τονίζει, φέρνει στο προσκήνιο τον Ιωάννη Καποδίστρια μέσα από την ίδια του την πέννα, και έτσι η ξεχασμένη αυτή μυθική μορφή, που έβλεπε πολύ πιο μπροστά από την εποχή του, δίδεται στον κόσμο μας και δίδει στους νέους, για να τον γνωρίσουν και να αντλήσουν ηθικά διδάγματα και τό ανάλογο ψυχικό σθένος από τη ζωή και τό έργο του. Δεύτερο, ευαίσθητοποιεί την ιστορική εθνική μνήμη, που

ή γνώση και ή μελέτη της έχουν δυστυχώς σήμερα υποβαθμιστεί. Καί τρίτο, προβάλλει ένα πρότυπο ανθρώπου και πολιτικού με ήθος, παιδεία, άδολο πατριωτισμό και διπλωματική ικανότητα.

«Τά κείμενα των επιστολών αυτών του Ιωάννη Καποδίστρια», όπως τονίζει ή Έλένη Κούκου καθηγήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι «όχι άπλως συγκλονιστικά, αλλά μοναδικά στην παγκόσμια επιστολογραφία και φιλολογία. Ποτέ άλλοτε δέν γράφθηκαν από Έλληνα ή ξένο ηγέτη τέτοια κείμενα για την ύποστήριξη της Πατρίδας του».

Τά κείμενα των επιστολών αυτών, που φέρνει στο φώς ό Ιωάννης Κορνιλάκης, μάς βοηθούν, όχι βέβαια να συλλάβουμε, άλλ' έστω να φανεί και να ίχνηλατήσουμε τίς ασύλληπτες διαστάσεις του μεγάλου αυτού ηγέτη. Μάς βοηθούν να θαυμάσουμε τό μέγεθος της προσωπικότητάς του, να

θαυμάσουμε τις γνώσεις του, αλλά και τον ύψηλόφρονα χαρακτήρα του. Είναι οι επιστολές αυτές κείμενα που μας φωτίζουν, μας διδάσκουν, μας ενθουσιάζουν, μας μεταρσιώνουν. Είναι κείμενα διαφωτιστικά, ώστε η μελέτη τους να είναι μία απρόσκοπτης διάρκειας απόλαυση, είναι κείμενα πολύτιμα, που δροσιζουν τό πνεύμα μας και μας συγκινούν. Μά πάνω από όλα η έκδοση αυτή πλουτίζει τις γνώσεις μας για τόν Καποδίστρια, επιχέοντας αποκαλυπτικό φως σ' ένα πρόσωπο μεγάλης ιστορικής σημασίας, που «έν προφητική πίστει, έν άστραπαίς πνεύματος, έν υπερροχή λόγου» έπραξε πολλά για τό έθνος μας, γι' αυτό και του χρωστούμε όλοι έθνική εύγνωμοσύνη.

Ο άειμνηστος Κωνσταντίνος Τσάτσος, Κυρίες και Κύριοι, έπισημαίνει στόν Ε' τόμο τών άφορισμών του: «Η έμφάνιση μεγάλων πολιτικών άνδρων άποτελεί σέ μία δημοκρατία άνωμαλία. Χάρις όμως σ' αυτές τις άνωμαλίες μερικά έθνη, αυτά που ελάμπρυναν τήν Ιστορία, μεγαλούργησαν». Ο Καποδίστριας ήταν για τό νεοσύστατο έλληνικό κράτος μία άνωμαλία, γιατί ήταν ασύλληπτος στίς διαστάσεις του, μία άνωμαλία όμως, που άνέβασε τό έλληνικό έθνος μερικά σκαλιά ύψηλότερα, μία άνωμαλία που ανακάλυψε στόν καθημαγμένο λαό του πολλές από τις κρυφές πτυχές της ψυχής του, πολλές από τις βαθύτερες προσδοκίες και τούς καμούς του, και έδωσε πνοή στά όνειρά του, κάνοντας γόνιμες τις άγωνίες του.

Ο Καποδίστριας, όπως αποκαλύπτεται μέσα από τις επιστολές του, ήταν ένα είδος που στίς μέρες μας σπανίζει, ήταν Έλληνας και Φιλέλληνας. Αγάπησε τή διαχρονικότητα του Έλληνισμού, τις δύο-τρεις ιδέες, όπως λέει ένας άλλος φιλέλληνας Έλληνας, ό Σεφέρης. Αυτές οι ιδέες που είχαν γεννηθεί στήν ίδια τήν Ελλάδα και που διαμόρφωσαν τό πρόσωπό του και καθόρισαν τή μοίρα του, ήταν ή άγάπη προς τήν Πατρίδα, τήν Έλευθερία, τή Δικαιοσύνη και τή Δημοκρατία, ήταν ή έντιμότητα και ή μεγαλοψυχία, ό λογισμός και τό όνειρο. Ο Καποδίστριας ήταν μία μορφή μέ άκοίμητη έθνική συνείδηση και πλούτο καρδιάς άτίμητο, που συνδύαζε τό ελεύθερο έλληνικό φρόνημα μέ τήν αυθόρμητη χριστιανική φιλανθρωπία. «Αν ύπάρχει εις τόν κόσμον εύγένεια καταγωγής, τονίζει ένας Γάλλος συγγραφέας που γνώρισε τόν Καποδίστρια στο Παρίσι τό 1824, έσφραγισμένης από τήν λεπτότητα της φυσιογνωμίας, τήν ευφυά καθαρότητα του βλέμματος, τήν επίχαριν απλότητα τών τρόπων, τήν αυτόματον κομψότητα του λόγου έν πάση γλώσση, ούδέν περισσότερο φύσει ευπατρίδης από τόν κόμητα Καποδίστρια της Κερκύρας: Ήτο φιλόσοφος αγαπών περιπαθώς τας τέχνας, λόγιος πλήρης

καλαισθησίας και ψυχής, όμιλων εύγλωττως περί της άρχαίας λογοτεχνίας, όπου επανέυρισκε τήν πατρίδα του, τήν τόσο άτυχή πατρίδα του, τήν όποίαν επί μακρόν ήλπιζε να ύπηρετήσει προσκολλημένος εις τήν αύλήν της Ρωσίας».

Στό διεθνή χώρο ή εξέχουσα φυσιογνωμία του ήταν κεφάλαιο άνεκτίμητο του έθνους όλοκλήρου. Ο μεγάλος αυτός άνδρας, έμπειρότατος περί τήν διπλωματία, τήν πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις, έπεσκέπτετο τή μία μετά τήν άλλη τις Εύρωπαϊκές πρωτεύουσες, εργαζόμενος νυχθημερόν, για να διεγείρει τις συμπάθειες της Δύσεως υπέρ του ήρωϊκώς μαχομένου έλληνικού λαού. Μέ όπλο τήν έμφυτη εύφυία του και τήν πολυγλωσσία του, άντιπαλεύει στήν Εύρώπη τόν Metternich, που θέλει να καταπνίξει όποιοδήποτε επαναστατικό κίνημα έστω κι αν είναι δίκαιο, και τόν κατατροπώνει. Άνεμο φιλελληνισμού σηκώνει σ' όλη τήν Εύρώπη, διεθνοποιώντας έτσι τό Έλληνικό ζήτημα.

Η σημαντικότερη, όμως, στιγμή για τόν Καποδίστρια ήταν όταν ό Αυτοκράτορας της Ρωσίας Άλέξανδρος του άνέθεσε τά καθήκοντα του Υπουργού τών Έξωτερικών της μεγάλης αυτής χώρας. Τό 1809, ό Καποδίστριας κατέφθασε στή Ρωσία και άνέλαβε τή διπλωματική ύπηρεσία και, προικισμένος καθώς ήταν μέ έμφυτη εύφυία, ύψηλή μόρφωση και μεγάλη έμπειρία, σημείωσε σημαντικές έπιτυχίες. Η ενεργός συμμετοχή του, από τή θέση του Υπουργού Έξωτερικών της Ρωσίας, στίς εύρωπαϊκές υποθέσεις συνετέλεσε άποφασιστικά στήν επίλυση μεγάλων εύρωπαϊκών ζητημάτων. Στόν Καποδίστρια όφείλεται ή διάσωση της Έλβετίας. Αυτόν, ώστόν «έξυπνότερο άνθρωπο της Ρωσικής Αύλης», κατά τήν άπόφανση του καταγράφαντος τήν Ιστορία του Ρωσικού Έθνους, Ν.Μ.Καραμζίν, έστειλε ό Αυτοκράτορας Άλέξανδρος στήν κινδυνεύουσα Έλβετία και ό Καποδίστριας μέ Ισχυρότατη επιχειρηματολογία και έξοχους διπλωματικούς χειρισμούς ένωσε για πρώτη φορά τά καντόνια πλουσιών και φτωχών και διαφορετικών γλωσσών. Και καταγράφει ό ίδιος και διατυπώνει τό συνταγματικό χάρτη της χώρας αυτής, του όποιου πολλές άρχές Ισχύουν μέχρι σήμερα. Δύο δε χρόνια αργότερα βάζει και τή σφραγίδα του στήν Έλβετική αυτή ένωση μέ τήν αναγνώριση της ουδετερότητας της Έλβετίας στό Συνέδριο της Βιέννης, που έλαβε χώρα τήν 1η Νοεμβρίου 1814, και στό όποιο ό Καποδίστριας ως εκπρόσωπος της Ρωσίας πρωταγωνίστησε. Είναι χαρακτηριστικό αυτό που ό Τσάρος της Ρωσίας είχε πει στόν Καποδίστρια πριν ξεκινήσουν για τό Συνέδριο: «Δέν έχω καταλλιότερον να άντιπαλέσει τόν Καγκελλάριο Metternich», και

Στιγμιότυπο από την Εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου «Ιωάννης Καποδίστριας-Ο Άγιος της Πολιτικής». Διακρίνονται (από αριστερά) ο συντάκτης του βιβλίου κ. Ιωάννης Κορνιλιάκης και ο Πρόεδρος της μη κερδοσκοπικής Εταιρείας «Ελαία» Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Αλετράς

όντως ό Καποδίστριας μέ τήν εύρυμάθειά του και τή διαπραγματευτική του δυνατότητα κυριάρχησε στό Συνέδριο αυτό που μέ τις άποφάσεις του κράτησε τήν Εύρώπη και τούς λαούς της έν ειρήνη για 99 συνεχή χρόνια, μέχρι δηλαδή τό 1914 που άρχισε ό Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος.

Είναι χαρακτηριστικά αυτά που έγραφε ό αντιπρόσωπος της Έλβετικής Κυβέρνησης στή Βιέννη προς τήν Κυβέρνησή του για τόν Καποδίστρια, γι' αυτό και αυτούσια τά παραθέτουμε: «Έχω τήν πεποίθηση ότι χωρίς αυτόν, (τόν εξαίρετο Καποδίστρια, τόν φοίνικα της διπλωματίας), τό Συνέδριο της Βιέννης και τά άλλα θά ήσαν διαφορετικά. Έχω τήν πεποίθηση ότι, χωρίς αυτόν ή Έλβετία θά είχε έξ όλοκλήρου άνατραπεί. Αν περάσει ποτέ από τή Γενεύη, κτυπήσατε όλους τούς κώδωνες τών εκκλησιών και χαιρετίσατε τήν άφιξίν του διά του κεραυνού του πυροβολικού μας».

Άλλά ό Καποδίστριας πρωταγωνίστησε και στό Συνέδριο του Άαχεν, που έγινε 4 χρόνια μετά τό Συνέδριο της Βιέννης, δηλαδή τό έτος 1818 μ.Χ. Στό συνέδριο αυτό ό Καποδίστριας μέ τήν εισήγησή του, όπως ή Τερά Συμμαχία διευρυνθεί και συ-

μπεριλάβει πέραν από τή Ρωσία, Άγγλία, Αυστρία και Πρωσία και άλλες χώρες, άκόμη και τις πιο φτωχές, θεωρείται από τούς Ιστορικούς ως πραγματικός πρόδρομος και πρώτος όραματιστής και πρωτεργάτης της Εύρωπαϊκής Ένωσης. Άλλά στό Συνέδριο αυτό ό Καποδίστριας διασώζει και τήν ήττημένη Γαλλία στή μάχη του Βατερλώ, που διεξήχθη στις 15 Ιουνίου 1815. Διακήρυξε ό Καποδίστριας στό Συνέδριο αυτό ότι στό Βατερλώ ήττήθηκε ό Ναπολέων, και όχι ό γαλλικός λαός, και θεωρούσε σφάλμα τά δυσβάστακτα βάρη, που οι σύμμαχοι έπέβαλαν στό χεμαζόμενο γαλλικό λαό και που όδηγούσαν στήν έξαθλίωσή του. Μέ τή δική του επίμονη πρόταση, ό Καποδίστριας κατώρθωσε να μειωθεί κατά 99%, ένα άστρονομικό ποσό που είχε έπιβληθεί στή Γαλλία για στρατιωτικές απώλειες, αλλά και τήν άποχώρηση 120.000 συμμαχικών στρατευμάτων, που έπρόβλεπαν οι προηγούμενες συμφωνίες, ότι έπρεπε να παραμείνουν στή Γαλλία. Τελικά δε εισήγαγε τή Γαλλία στή Συμμαχία. Πρέπει επίσης να τονισθεί, έστω και άκροθιγώς, ότι στό Συνέδριο αυτό του Άαχεν ό Καποδίστριας κατέθεσε πρόταση κατά του δουλεμπορίου τών μαύρων της Αφρικής

Αποψη από την Εκδήλωση

μέ τη σύσταση ειδικού οργανισμού. Δίκαια λοιπόν ο Καποδίστριας τιμήθηκε και από τον Τσάρο της Ρωσίας και από τον Αυτοκράτορα της Αυστρίας, και από τον Βασιλιά της Πρωσίας, αλλά και από όλους τους Βασιλείς και Πρίγκιπες, που συμμετείχαν στο Συνέδριο της Βιέννης.

Αυτόν, λοιπόν, τον πολιτικό άνδρα και διπλωμάτη μεγάλου βεληνικού, Ιωάννη Καποδίστρια, την πολυδιάστατη αυτή προσωπικότητα, με τα σπάνια χαρίσματα, η Έλληνική Έθνική Συνέλευση της Τροιζήνης στις 5 Απριλίου 1827 εξέλεξε Κυβερνήτη της Ελλάδος, και στις 6 Ιανουαρίου 1828 ο Καποδίστριας αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο και στις 11 του ίδιου μήνα έφθασε στην Αίγινα, όπου αμέσως ορκίστηκε στην εκκλησία και άρχισε το δύσκολο έργο του.

Όπως διηγείται ο Γεώργιος Τερτσέτης στα «Απόλογα για τον Καποδίστρια», ο Κυβερνήτης, μόλις έφθασε στην Αίγινα, πηγαίνοντας στην εκκλησία συνάντησε «γυναίκες αναμαλλιαρές, άνδρες με λαβωματιές πολέμου, όρφανά γδυτά, κατεβασμένα από τις σπηλιές». Και αργότερα είπε στον συνομιλητή του Γεώργιο Μαυρομιχάλη, έναν από τους κατοπινούς δολοφόνους του, που τον είχε επισκεφθεί στην Αίγινα: «Μου έδωσατε τους χαλινοὺς τοῦ Κράτους· τίνος κράτους;

μετροῦμε εἰς τὰ δάκτυλα τὴν ἐπικρατείαν μας, τ' Ἀνάπλι, τὴν Αἴγινα, Πόρο, Ὑδρα, Κόρινθο, Μέγαρα, Σαλαμίνα. Ὁ Ἰμβραϊμὸς κρατεῖ τὰ κάστρα καὶ τὸ μεσόγειο τῆς Πελοποννήσου, ὁ Κουτάγιας τὴν Ρούμελη». Καὶ ἀφοῦ διεκτραγώγησε διὰ πολλῶν τὸ χάος τοῦ τόπου, πού τὸν ἐκάλεσαν νὰ κυβερνήσει, ὁ Καποδίστριας κατέληξε: «Δέν λυποῦμαι, δέν ἀπελπίζομαι, προτιμῶν αὐτὸ τὸ σκῆπτρο τοῦ πόνου καὶ τῶν δακρύων παρά ἄλλο. Ὁ Θεὸς μου τὸ ἔδωκε, τὸ παίρνω, θέλει νὰ μέ δοκιμάσει· εἶμαι ἀπὸ τὴ φυλή σας· εἰς ἓνα μνημα μαζί με σας θὰ θάψω, ὅ,τι ἔχω, ζωὴ, περιουσίες, φίλιες, εἰς τὴν Εὐρώπῃ, κεφάλαια γνώσεων... τὰ ἀφιερῶνω εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα, ἅς ὑψώσω τὸ μεγαλεῖό της, ὥστε ὅποιος θελήσει, δυσκόλως νὰ τὸ ταπεινώσῃ, στερεωμένο εἰς ρίζες ἀρετῆς εἶναι ἀκαταμάχητον». Καὶ πράγματι κατὰ τὴν περίοδο τῆς διακυβέρνησής του διατρέχετο ἀπὸ τὸ ρῆγος καὶ τὸ πάθος τῆς προσφορᾶς καὶ ἀνέπτυξε πολυχιδῆ καὶ καρποφόρα δράση, θέσας τὴν ὑπηρεσία τῆς Πατρίδας τὴν εὐρεία του διάνοια, τὴ μεγάλη του καρδιά, καὶ τὴ φλόγα τῆς ὑπέροχης ψυχῆς του. Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἦταν ὁ κατάλληλος ἄνδρας πού ἀνέλαβε μετὰ τὴν ἐπανάσταση νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ελλάδας καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ κράτος μέσα ἀπὸ τὸ χάος. Ὁ ἀγῶνας

του, γιὰ νὰ συστήσῃ καὶ νὰ συγκροτήσῃ τὸ καινούργιο ἑλληνικὸ κράτος, ἦταν τιτάνιος, τίμιος, συστηματικός. Δέν τὸν ἐφόβισε καὶ δέν τὸν ἐνίκησε καμμιά δυσχέρεια. Ἀντιστάθηκε στὴν πολυαρχία καὶ τὴ διχόνοια καὶ μέ τὶς διπλωματικές καὶ ὀργανωτικές του ἱκανότητες ἀνασυγκρότησε τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ βοήθησε νὰ στερεωθοῦν τὰ θεμέλια ἑνὸς κράτους μέ διοίκηση, οἰκονομία, παιδεία, γεωργία, στρατὸ καὶ δημόσια τάξη κυριολεκτικὰ ἐκ τοῦ μηδενός.

Καὶ κάτι ἀκόμα πού πρέπει νομίζω νὰ μὴν παραλείψουμε νὰ τονίσουμε, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ 1828 ὁ Καποδίστριας ὡς Κυβερνήτης πλέον τῆς Ελλάδος ἐπηρεάζει τὸν Τσάρο Νικόλαο, πού διαδέχθηκε τὸν ἀποθανόντα Ἀλέξανδρο καὶ κάνει πράξη τὴν προτροπὴ τοῦ Ἰωάννη καὶ βαδίζει μέ τὰ Ρωσικὰ στρατεύματά του κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλης. Ἐξαναγκάζοντας τὸν Σουλτάνο νὰ ὑπογράψῃ τὴ συνθήκη τῆς Ἀνδριανουπόλης στίς 14 Σεπτεμβρίου 1829 καὶ νὰ ἀποδεχθῆ ἔτσι τὸ ἀπὸ 6ης Ἰουλίου 1827 πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου, πού μιλοῦσε γιὰ πρώτη φορά γιὰ ἑλληνικὸ ἀνεξάρτητο κράτος καὶ τὸ ὁποῖο μέχρι τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀπέρριπτε, παρά τὸ γεγονός ὅτι εἶχε μεσολαβήσει ἡ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου στίς 20 Ὀκτωβρίου 1827, κατὰ τὴν ὁποία καταστράφηκε ὁ Τουρκοαιγυπτιακὸς στόλος. Καὶ μιά πού κάνουμε ἀναφορὰ γιὰ τὴ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου, πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ὁ Καποδίστριας, ὡς ἐμπιστευμένος πλέον κυβερνήτης τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, μέ δικές του ἐνέργειες, ἐπιτυγχάνει τὴ συνεργασία τῶν τριῶν προστάτιδων δυνάμεων, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας καὶ στὴ ναυμαχία ἐκείνη οἱ τρεῖς ναύαρχοι Κόδριγκτων, Δερνγνὺ καὶ Χένδεν καταναυμαχοῦν καὶ καταστρέφουν τὸν τουρκο-αιγυπτιακὸ στόλο.

Ἀλλὰ, δυστυχῶς, ὅπως εὐστοχα ἔγραψε καὶ ὁ Ἀνδρέας Ἰδρωμένος γιὰ τὸν Καποδίστρια, «ὅπως οἱ ὑψηλόφρονες δρῶς ἔλκουν τὴν μανίαν τῶν κεραιῶν ἐν μέσῳ καταγίδων, ἔτσι καὶ οἱ ἔξοχοι ἄνδρες σὲ περιόδους μεγίστων ἀνωμαλιῶν καὶ ὀλόφυχα ἀφιερωμένων εἰς τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, ἐπισηθιοῦν ἐναντίον τῶν τὸ θανάσιμο μίσος καὶ φθόνον μὴ ἀνεχόμενοι νὰ ἐπισκιάζονται τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν». Ἔτσι καὶ ὁ Καποδίστριας, ὁ μέγας αὐτὸς πολιτικός καὶ κορυφαῖος Εὐρωπαῖος διπλωμάτης, τὸ πρωὶ τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1831, ἐπιπτε νεκρὸς στὴν εἴσοδο τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνα Ναυπλίου, ὅπου μετέβαινε νὰ λειτουργηθῆ, ἀπὸ δολοφονικὰ χέρια. Ὁ Κωνσταντῖνος καὶ Γεώργιος Μαυρομιχάλης, γόννοι οἰκογένειας δοξασμένης κατὰ τὴν ἐπανάσταση, γόννοι τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, ἠθικοῦ αὐτοῦ τοῦ τῆς δολοφονίας, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ

εἰσπράττει τοὺς φόρους τῆς Μάνης, λησμόνησαν τὴν ἀρχοντιά τους καὶ ἐγίναν θύματα τοῦ πάθους καὶ τοῦ μίσους τους καὶ μέ μιά πιστολιά καὶ μιά μαχαιριά σκότωσαν τὸν μεγάλο κυβερνήτη, σκότωσαν αὐτὸν πού ἀγωνίστηκε νὰ ὑποτάξῃ ὅλα τὰ «ΕΓΩ» τῶν Ἑλλήνων στὴν ἐνότητα μιᾶς εὐνομούμενης πολιτείας, σκότωσαν αὐτὸν πού ἀπὸ τὸ χάος εἶχε συστήσῃ κράτος καὶ ταυτόχρονα δολοφονήθηκε καὶ ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ προσδοκία, ὄχι μόνο τοῦ ἀπελευθερωμένου τμήματος τοῦ Ἑθνους, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων.

Ἄν τὰ ἄνομα συμφέροντα τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων καὶ τὰ μικρόφυχα πολιτικά πάθη τὸν ἄφηναν νὰ ζήσει, ἡ μοῖρα τῆς Ελλάδος καὶ τοῦ Ἑθνους μας σήμερα θὰ ἦταν σίγουρα διαφορετικὴ: «τὸ βόλι καὶ ἡ μαχαιριά στό κουρασμένο σῶμα του», τονίζει ὁ ἀκαδημαϊκὸς Πανεπιστημίου Ἰωάννης Ζέπος, «σήμαναν τὸ τέλος τῆς μεγάλης ἱστορίας τοῦ Πρώτου θεμελιωτῆ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, καὶ τὸ βόλι πού ἐπερίσσευσε σφηνωμένο στὸν τοῖχο τῆς εἰσόδου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος στό Ναύπλιο ἀπέμεινε σφῆνα στὴν καρδιά τῆς Ελλάδος καὶ τῆς αἰώνιας πορείας της».

Τοῦτον τὸν ἥρωα τῶν μεγάλων συλλήψεων, τῶν μεγάλων εὐθυνῶν, τὸν σοφὸ ἐκτιμητὴ τῶν πολιτικῶν, ἀκόμη καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων, τιμοῦμε σήμερα μέ τὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἰωάννη Κορνιλάκη μέ τίτλο «Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Ἅγιος τῆς Πολιτικῆς».

Ἀποτελεῖ ἡ σημερινὴ παρουσίαση τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἱερὸ μνημόσυνο καὶ ἀπότιση φόρου τιμῆς καὶ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης στὴ μυθικὴ αὐτὴ φυσιογνωμία, στὸν πύρινο αὐτὸ ἀγωνιστὴ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας καὶ μεγαλόπνοο ἐρμηνευτὴ καὶ ὀδηγὸ τῶν γενεῶν στὰ ὑψηλά ἰδανικά τοῦ ἔθνους, Ἰωάννη Καποδίστρια. Τιμοῦμε σήμερα καὶ μνημονεύουμε ἐκείνον, πού κατὰ τὸ ἓνα σκέλος ἦταν Κύπριος, ἀφοῦ ἡ μητέρα του Ἀδαμαντίνη Γονέμη εἶχε κυπριακὴ καταγωγή.

Ὁ Θεὸς μέ τὶς ἀνεξιχνίαστες βουλές του τὰ οἰκονόμησε ἔτσι, ὥστε ὁ Καποδίστριας νὰ δεῖ τὸ πρῶτο φῶς τοῦ ἡλίου, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὴ μήτρα κύπριας στὴν καταγωγὴ μάνης, καὶ νὰ πέσει νεκρὸς, χάνοντας τὸ φῶς τοῦ ἡλίου στὴν εἴσοδο τῆς ἐκκλησίας ἑνὸς Κύπριου Ἁγίου, τοῦ Ἐπισκόπου Τριφυλιῶνος Σπυριδῶνος τοῦ θαυματουργοῦ.

Νὰ ναι ἄραγε τυχαῖο πού ὁ Καποδίστριας στίς διεκδικήσεις του ἀπὸ τὶς προστάτιδες δυνάμεις, καθορίζοντας τὰ σύνορα τοῦ νέου κράτους τῆς Ελλάδος, ὑπεδείκνυε ὅτι αὐτὰ χαράχθηκαν ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυσιασθέντων Ἑλλήνων καὶ συμπεριλαμβάνουν καὶ τὴν Κύπρο ἢ μήπως τὸ αἷμα

πού κυλοῦσε στὶς φλέβες τοῦ Ἑλλαδικοῦ καὶ Κυπριακοῦ μαζί τοῦ ἐπέβαλλε τὴ στάση αὐτή;

Σήμερα, σέ μιά ἐποχή ἠθικῆς, πνευματικῆς, πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς κρίσης, στὴν ὁποία, ὄχι μόνο ὑποτιμοῦνται καὶ ἀπαξιῶνονται οἱ ἀρχές καὶ τὰ ἰδανικά τοῦ ἔθνους μας, ἀλλὰ ὑπονομεύεται καὶ ἡ ἱστορική μνήμη, ἡ φωτεινὴ μορφή τοῦ Καποδίστρια στέκεται ἀνάμεσά μας ἱστορικά ἀγρυπνη καὶ ἐρμηνεύει τὴν ζωὴ καὶ ἀποτιμᾷ τὸ ἔργο μας καὶ ὀριοθετεῖ μέ τὸ φῶς τοῦ τῶν δρόμο μας.

Στὴν κρίσιμη αὐτὴ ἐποχὴ πού οἱ πολλὲς ἐμπλοκές καὶ τὰ πολλαπλᾶ ἀδιέξοδα σάν σύννεφα ἔχουν καλύψει τὸν πολικὸ ἀστέρα καὶ πελαγοδρομοῦμε μέσα στὴν ἀμφιβολία καὶ μοιάζουμε νά μὴ ξέρουμε ποιά εἶναι ἡ πορεία μας στὸ μέλλον, νά στραφοῦμε πρέπει σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη μορφή τοῦ ἔθνους μας καὶ νά ἀφουγκραστοῦμε τὰ μηνύματά του καὶ νά ἀκούσουμε τίς ὑποθῆκες του. Καὶ ἡ μεγαλύτερη ὑποθῆκη του εἶναι τὸ δικό του παράδειγμα, ἡ ἀνιδιοτέλειά του, τὸ ἀνυπέρβλητο ἦθος του, οἱ ὑψηλοὶ ὄραματισμοὶ του. Καὶ καλύτερη παρακαταθήκη, πού μᾶς ἄφησε, εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερία πάνω ἀπὸ ἀτομικά συμφέροντα καὶ φιλοδοξίες. Στὶς δύσκολες τοῦτες ὥρες, πού περνοῦμε ὡς ἔθνος, ἡ μορφή τοῦ Καποδίστρια ὑψώνεται ὡς ὑπόδειγμα καὶ μᾶς καλεῖ ὅλους, ἄρχοντες καὶ ἀρχομένους, παιδευμένους καὶ ἀπαίδευτους σέ ἐξηραμένη βίωση τῆς ἱστορίας μας καὶ σέ ὑπεύθυνο φωτισμὸ τῆς ἐθνικῆς μας συνείδησης. Τὸ ἔθνος μας θὰ ἀποπλύνει τὸ ἄγος τῆς δολοφονίας τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια, ἂν στὴν πράξη υἱοθετήσῃ τίς ἀξίες, γιὰ τίς ὁποῖες ἐκεῖνος ἔζησε καὶ ἐθυσιάσθη, καὶ ἰδιαίτερα

Στο τέλος ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ ὁ συντάκτης τῆς Συλλεκτικῆς Ἐκδόσεως Ἰωάννης Κορνιλάκης, ὁ ὁποῖος καὶ ἀναφέρθηκε διεξοδικά στο πρόσωπο τοῦ Καποδίστρια καὶ ἐπεσήμανε τίς δυσκολίες τῆς συλλογῆς καὶ ἐκδόσεως τοῦ σχετικοῦ βιβλίου. Ὁ συντάκτης, μεταξύ ἄλλων, ἐξέφρασε καὶ τὸ παράπονο ὅτι ἀπὸ πλευρὰς τῶν υπευθύνων παρατηρεῖται μέχρι σήμερα μὴ ἀδικαιολόγητη περιθωριοποίησις ἀν ὄχι καὶ περιφρόνησις πρὸς τὸν Καποδίστρια. ■

Ἀπόσπασμα με τὸν αυθεντικὸ χαρακτήρα τοῦ Καποδίστρια, πού ἀναφέρεται σὲ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Βρετανὸ Ὑφυπουργὸ τῶν Ἀποικιῶν Οὐίλλιομ Ὀρτον

ἂν οἱ πολιτικοὶ μας καὶ ἐδῶ στὴν Κύπρον καὶ στὴ Μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα ἀλλάξουν νοοτροπία μιμούμενοι τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀκεραιότητα, τὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο τῆς μυθικῆς αὐτῆς φυσιογνωμίας, τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια, καὶ τὴ θερμὴ καὶ ζωντανὴ πίστιν τοῦ στό Θεοῦ, χωρὶς τὴν ὁποία, οὔτε ἠθικὴ, οὔτε ὁποιαδήποτε ἀρετὴ ὑπάρχει.

Ἐν κατακλείδι συγχαίρω καὶ πάλιν τὸν κ. Ἰωάννη Κορνιλάκη, συγγραφέα τῆς ἱστορικῆς βαρυσήμαντης αὐτῆς ἔκδοσης, τοῦ μετὰ χεῖρας ἀξιόλογου καὶ ἱστορικοῦ αὐτοῦ βιβλίου, εὐχόμενος ἀπὸ καρδίας ὑγεία καὶ μακροζωία καὶ πᾶσαν εὐτυχία στὴν κατὰ πάντα ἐμπνευσμένη προσπάθειά του, ἡ ὁποία παρέχει ὑψηλὲς ὑπηρεσίες στὴν κοινωνία καὶ στὸ ἔθνος, προβάλλοντας τὴν ἠγετικὴ φυσιογνωμία τοῦ Πρώτου Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βασιλεύουσας, Ἰωάννη Καποδίστρια.

Ὡς ἐπιστέγασμα, ὅμως, τῆς παρούσης ὁμιλίας μου παραθέτω τὴ φιλοσοφημένη ἐπισήμανση τοῦ συγγραφέα κ. Ἰωάννη Κορνιλάκη: «Τὸ ἔθνος αὐτὸ (τὸ Ἑλληνικὸ) δυστυχῶς πάντα γεννοῦσε, γεννᾷ καὶ θά γεννᾷ Μαυρομιχάληδες. Τὸ ἔθνος ὅμως αὐτὸ πάντα γεννοῦσε, γεννᾷ καὶ θά γεννᾷ καὶ Καποδίστριας. Χρέος ὅλων μας νά ἀναδείξουμε καὶ νά προστατέψουμε τοὺς δευτέρους».

